

PWYLLGOR CRAFFU DYSGU A DIWYLLIANT

Cofnodion cyfarfod o Bell a gynhaliwyd ar 3 Mawrth, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd R.R. Thomas (Cadeirydd); Y Cynghorydd H.M. Payne (Is-gadeirydd); Cynghorwyr A. Asbrey, W. Gilligan, E.J. Goodjohn, E. Goodjohn, S.J. Haines, W.A. Hennessy, N.P. Hodges, J. Lynch-Wilson a N.B. Marshallsea.

Aelodau Cyfetholedig: M. Werrett (Yr Eglwys yng Nghymru), Dr. M. Price (Yr Eglwys Babyddol), L. Barrowclough (Rhiant-lywodraethwr – Sector Cynradd), G. Van der Burgt (Rhiant-lywodraethwr – Sector Uwchradd) ac E. Woodfield ac I. Da Silva (Cyngor Ieuencid y Fro).

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr R.M. Birch (Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg), L. Burnett (Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau), G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles) ac E Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrdd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

COFNODION –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 3 Chwefror, 2025 fel cofnod cywir

DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorydd E. Goodjohn ddiddordeb yn Eitem Agenda Rhif 4 – Adroddiad Blynyddol CYSAG/ACA 2023-2024 (Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol) / ACA (Cyngor Ymgynghorol Sefydlog). Roedd y buddiant yn fuddiant personol gan fod y Cynghorydd Goodjohn yn aelod o'r Cyngor a benodwyd gan Gyngor Bro Morgannwg.

Gwnaeth y Cynghorydd R. Thomas (Cadeirydd) ddatganiad o ddiddordeb yn Eitem Agenda Rhif 4 – Adroddiad Blynyddol CYSAG/ACA 2023-2024 (Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol) / ACA (Cyngor Ymgynghorol Sefydlog).

Roedd y buddiant yn fuddiant personol gan fod y Cyngorydd Thomas yn aelod o'r Cyngor a benodwyd gan Gyngor Bro Morgannwg.

Gwnaeth y Cyngorydd J. Lynch-Wilson ddatganiad o ddiddordeb yn Eitem Agenda Rhif 9 – Diweddariad ar Ysgol Gynradd Sain Tathan. Natur y buddiant oedd bod y Cyngorydd Lynch-Wilson yn llywodraethwr ar gyfer yr ysgol ac arhosodd yn y cyfarfod am gyfnod yr eitem.

Gwnaeth y Cyngorydd S. Haines ddatganiad o ddiddordeb yn Eitem Agenda Rhif 9 – Diweddariad ar Ysgol Gynradd Sain Tathan. Natur y buddiant oedd bod y Cyngorydd Haines yn llywodraethwr ar gyfer yr ysgol ac arhosodd yn y cyfarfod am gyfnod yr eitem.

ADRODDIAD BLYNYDDOL CYSAG/CYS 2023-2024 (CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL) / CYS (CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG) (CYF) –

Cyflwynwyd adroddiad y Cabinet ar 20 Chwefror, 2025 gan yr Uwch Swyddog Cefnogi Llywodraethwyr.

Cyfeiriodd y Cadeirydd at achos Llys diweddar a arweiniodd at her lwyddiannus yn erbyn penderfyniad i wahardd dyneiddwyr rhag eistedd ar y CYSAG/CYS..

Ar ôl ystyried yr adroddiad, dywedodd y Pwyllgor

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi cynnwys Adroddiad Blynyddol CYSAG/CYS 2023-2024 (Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol) / CYS (Cyngor Ymgynghorol Sefydlog.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

ADRODDIAD MONITRO CYDRADDOLDEB BLYNYDDOL 2023-2024 (CYF) –

Cyflwynwyd adroddiad y Cabinet ar 20 Chwefror, 2025 gan y Rheolwr Gweithredol - Cyfathrebu Corfforaethol.

Dywedodd y Cyngorydd H. Payne er bod yr adroddiad yn cynnwys rhai cyfeiriadau, nid oedd unrhyw adran benodol yn ymdrin ag lechyd Meddwl, yn enwedig mewn perthynas ag addysg, staff neu ddefnyddwyr gwasanaeth. Mewn ymateb, dywedodd y Rheolwr Gweithredol y byddai cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd y Cyngor yn cael ei gymeradwyo'n fuan, ac fel rhan o'r monitro hwnnw gallai fod cyfle i godi rhai o'r elfennau lechyd Meddwl.

Holodd y Cyngorydd S. Campbell a fyddai'r Wybodaeth yn yr adroddiad yn cael ei defnyddio i gynorthwyo'r broses benderfynu. Cytunwyd y byddai rhagor o wybodaeth am y dangosfwrdd a'r defnydd o ddata yn cael ei anfon y tu allan i'r cyfarfod.

Gofynnodd y Cynghorydd Payne a oedd gwybodaeth cydraddoldeb mewn perthynas â recriwtio a'r defnydd o staff asiantaeth hefyd yn cael ei gyfrif fel rhan o'r broses fonitro. Cytunwyd i'r ymholiad hwnnw gael ei drosglwyddo i'r Pennaeth Adnoddau Dynol.

Holodd y Cadeirydd, y Cynghorydd R. Thomas am ddisgwyliadau ynghylch targedau a chanlyniadau'r rhaglen Cychwyn Cyflym, a gofynnodd am ragor o wybodaeth am fformat cyfarfodydd ar gyfer y prosiect Man Diogel. Dywedodd y Rheolwr Gweithredol y byddai rhagor o wybodaeth am Cychwyn Cyflym yn cael ei rhannu â'r Pwyllgor. O ran y prosiect Mannau Diogel, byddai cyfarfodydd yn cael eu cynnal yn gyfrinachol, ond gofynnir am eglurhad gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol.

Wedi hynny, y Pwyllgor

ARGYMHELLWYD – Y dylid cyfeirio sylwadau'r Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant yn ôl i'r Cabinet i'w hystyried a'u cynnwys yn fersiwn terfynol yr Adroddiad Monitro Cydraddoldeb Blynnyddol. Roedd y sylwadau i'w hystyried yn cynnwys:

- Er bod yr adroddiad yn cynnwys cyfeiriadau, nid oedd unrhyw adran benodol yn ymdrin ag lechyd Meddwl, yn enwedig mewn perthynas ag addysg, staff neu ddefnyddwyr gwasanaeth;
- Gellid cynnwys gwybodaeth cydraddoldeb mewn perthynas â recriwtio a defnyddio staff asiantaeth fel rhan o'r broses fonitro;
- Gellid defnyddio'r wybodaeth sydd yn yr adroddiad i gynorthwyo'r broses benderfynu;
- Disgwyliadau ynghylch targedau a chanlyniadau'r rhaglen Cychwyn Cyflym i'w hychwanegu.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

DARLLEN YM MRO MORGANNWG (CDS) –

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Brif Bartner Gwella Consortiwm Canolbarth y De (CCD), a ymunwyd gan Brif Bartner Gwella CCD ar gyfer y Cwricwlwm.

Rhoddodd Atodiad A yr adroddiad drosolwg o ddarllen yn ysgolion Bro Morgannwg. Roedd yn cwmpasu'r cyd-destun cenedlaethol, mewnwelediadau awdurdodau lleol o adroddiadau arolygiadau Estyn a blaenoriaethau cynlluniau datblygu ysgol, cymorth gan y CCD, heriau, ac arferion effeithiol ar gyfer hyrwyddo darllen.

Yn 2021, blaenoriaethodd Llywodraeth Cymru ddarllen a llafaredd er mwyn lleihau'r bwlch cyrhaeddiad. Nodwyd gostyngiad mewn sgorau darllen yng Nghymru mewn profion PISA o 2018 a 2023 ac mewn data asesu wedi'i bersonoli ar-lein rhwng 2021/22 a 2022/23. Mae'r mesurau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2024 yn cynnwys gosod y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd (FfLIRh) ar sail statudol ynghyd â chreu canllawiau ac adnoddau ychwanegol.

O ran Bro Morgannwg, arolygodd Estyn 24 o ysgolion (3 uwchradd, 21 cynradd) rhwng mis Chwefror 2022 a mis Rhagfyr 2024. Dangosodd ysgolion cynradd gynydd mewn sgiliau darllen, ond roedd rhai disgyblion yn cael trafferth gyda rhuglder a dealltwriaeth. Dangosodd ysgolion uwchradd sgiliau darllen cryf, er nad oedd rhai disgyblion yn cael cyfleoedd aml i ddarllen.

Roedd ffocws cyson wedi bod ar lythrennedd a darllen mewn blaenoriaethau cynlluniau datblygu ysgol dros y tair blynedd diwethaf. Roedd y blaenoriaethau yn cynnwys gwella safonau darllen, ffoneg, a meithrin agweddau darllen cadarnhaol.

Cynigiodd CCD raglen dysgu proffesiynol (DP) gynhwysfawr i gefnogi darllen yn ysgolion Bro Morgannwg. Dangosodd data ymgysylltu gyfranogiad gweithredol gan ysgolion mewn DP sy'n gysylltiedig â darllen. Rhoddodd CCD gymorth pwrpasol hefyd i gefnogi ysgolion gyda blaenoriaethau gwella penodol.

Roedd yr heriau ynghylch darllen yn cynnwys safon ddarllen ddirywiol mewn rhai ysgolion, a oedd yn gofyn am ymyriadau wedi'u targedu. Mae tegwch darpariaeth, yn enwedig ar gyfer ysgolion Cymraeg, yn parhau'n her. Mae ysgolion yn adrodd am ddatblygiadau cadarnhaol wrth hyrwyddo diwylliant darllen ac mae enghreifftiau yn cynnwys Gwobr Llyfr Lluniau Ysgol Gynradd Cogan a dull cwricwlwm 'hook and book' Ysgol Gynradd Evenlode.

Dywedodd y Cynghorydd S. Haines fod angen i Lywodraeth Cymru ryddhau data ar gyrhaeddiad disgyblion mewn ysgolion, fel y gallai Cyngor Bro Morgannwg nodi meysydd i'w gwella, a gofynnodd yn ffurfiol i'r Pwyllgor wneud sylwadau i Lywodraeth Cymru. Dywedodd y Prif Bartner Gwella ar gyfer y Cwricwlwm fod mynediad at ddata wedi bod yn rhywbeth a godwyd gan awdurdodau lleol eraill ledled Cymru gan ei fod yn her peidio â chael y wybodaeth honno ar lefel awdurdod lleol neu ranbarthol.

Cefnogodd y Cynghorydd N. Hodges yr alwad ar y Pwyllgor i wneud sylwadau i Lywodraeth Cymru. Canmolodd hefyd Gyngor Tref y Barri am y grant blynyddol ar gyfer llyfrau i ysgolion.

Cyfeiriodd y Cynghorydd H. Payne at dechnegau ar gyfer darllen, oherwydd o weithio gyda phobl ifanc roedd wedi sylwi, er bod rhai yn cael trafferth gyda darllen, y byddai'r mwyafrif yn llythrennog iawn o ran technoleg a defnyddio cyfrifiaduron. Gofynnodd y Cynghorydd Payne felly pa dechnegau a oedd yn cael eu defnyddio i wella eu darllen. Mewn ymateb, dywedodd y Prif Bartner Gwella ar gyfer y Cwricwlwm fod yr asesiadau wedi'u personoli ar-lein a gynhaliwyd ledled Cymru yn asesiadau digidol. Roedd y rhain ar sgrin ac wedi'u haddasu ar gyfer pob dysgwr unigol. Nodwyd bod dysgwyr iau yn cael trafferth gydag asesiadau ar-lein oherwydd eu bod yn dysgu sut i ddarllen trwy lyfrau papur yr oeddent yn eu cael yn haws eu llywio. Roedd defnyddio sgrin gyffwrdd hefyd yn gofyn am sgil wahanol. Yn yr un modd, efallai na fydd yn well gan rai pobl ifanc yn eu harddegau asesiad digidol. Ychwanegodd y Prif Bartner Gwella ar gyfer y Cwricwlwm fod Llywodraeth Cymru wedi cryfhau'r canllawiau a'r geiriad, yn benodol ynghylch cynnwys ffoneg a rôl ffoneg o fewn y cwricwlwm, gyda'r fframwaith yn cynnwys rhai manylion ynghylch profiadau darllen. O fewn CCD, dywedodd y Prif Bartner Gwella ar gyfer y

Cwricwlwm fod dull gweithredu seiliedig ar dystiolaeth a oedd yn cwmpasu'r lefel geiriau o ddealltwriaeth ac yna'n edrych ar ddealltwriaeth iaith hefyd ac yn cysylltu'r addysgeg addysgu a'r fethodoleg addysgu'n agos â hynny. Roedd dulliau gweithredu penodol hefyd ar gyfer disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol.

Dywedodd y Cynghorydd N. Marshallsea ei bod wedi disgwyl dirywiad mewn llythrennedd oherwydd Covid-19, ond ei bod yn bwysig i ddisgyblion fwynhau darllen.

Dywedodd y Cynghorydd A. Asbrey nad oedd yn deall pam na allai'r Cyngor weld y data ar gyfer oedran darllen disgyblion. Dywedodd y Prif Bartner Gwella ar gyfer y Cwricwlwm fod hyn o ganlyniad i adolygiad gan Lywodraeth Cymru o'r trefniadau atebolrwydd a gwella ysgolion a oedd yn golygu bod ysgolion yn cadw eu data eu hunain a'i ddefnyddio i lywio hunanwerthuso a chynllunio gwella.

Dywedodd M. Werrett (Aelod Cyfetholedig) y gallai gweithio mewn partneriaeth rhwng ysgolion a rhieni neu ofalwyr arwain at ganlyniadau da o ran darllen a llythrennedd. Gofynnodd M. Werrett a wybyddir am unrhyw raglenni a sgiliau penodol i rieni yr oedd ysgolion yn eu rhedeg. Mewn ymateb, dywedodd y Prif Bartner Gwella fod rhai ysgolion wedi cynnal caffis darllen gyda rhieni i godi ymwybyddiaeth o ddulliau o ddarllen, a bod rhai ysgolion wedi cynnal gweithdai ar ffoneg. Roedd ffocws ar weithgareddau dymunol fel siopau cyfnewid llyfrau.

Gofynnodd y Cynghorydd Marshallsea a oedd Fathers Reading Every Day (FRED) wedi'i ystyried. Dywedodd y Prif Bartner Gwella fod y fenter miliwn o eiriau ar thema debyg a bod cynlluniau eraill yn cael eu rhedeg gan ysgolion ledled Bro Morgannwg.

Dywedodd y Cynghorydd E.J. Goodjohn ei bod yn cefnogi pob menter, a'i bod yn bwysig bod y rhain yn cael eu harwain gan blant gyda mynediad da at ddeunyddiau darllen. Roedd angen cysylltu darllen â phrofiadau bob dydd, ffocws ar fywyd go iawn.

Cwestiynodd y Cadeirydd y defnydd o'r dull ciwio o ran ffoneg. Mewn ymateb, dywedodd y Prif Bartner Gwella ar gyfer y Cwricwlwm, o safbwynt dysgu proffesiynol CCD, nad oedd erioed wedi cymeradwyo'r dull ciwio o addysgu a darllen. Roedd gan CCD ddull seiliedig ar dystiolaeth o addysgu darllen ar gyfer y blynyddoedd cynnar. Efallai bod rhai ysgolion wedi prynu adnodd a oedd yn cynnwys y dull ciwio, ond nid oedd yn rhywbeth a oedd yn rhan o ddull gweithredu CCD.

Wedi hynny, yr oedd

ARGYMHELLWYD –

- (1) Nodi cynnwys yr adroddiad.
- (2) Bod y Cadeirydd, ar ran y Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant, ac o ystyried pryder y Pwyllgor ynghylch rhannu data ar lefelau cyrhaeddiad disgyblion, yn ysgrifennu at Weinidog Addysg Llywodraeth Cymru yn galw am wella trefniadau rhannu data.

Rhesymau dros yr argymhellion

- (1) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.
- (2) Fel bod y Cadeirydd yn ysgrifennu at Weinidog Addysg Llywodraeth Cymru ynghylch pryderon ynghylch rhannu data ar lefelau cyrhaeddiad disgyblion.

CYNLLUN STRATEGOL Y GYMRAEG MEWN ADDYSG CYNGOR BRO MORGANNWG 2022-32 – DIWEDDARIAD AR ADRODDIAD ADOLYGIAD BLYNYDDOL 2023-24 (CDS) –

Diben yr adroddiad, a gyflwynwyd gan y Swyddog Addysg Gymraeg, oedd rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Craffu am gynnydd Adroddiad Adolygiad Blynyddol Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) y Cyngor ar gyfer 2023-24 a'r adborth a gafwyd gan Lywodraeth Cymru.

Gosododd Strategaeth Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr Llywodraeth Cymru ddyletswydd ar bob awdurdod lleol yng Nghymru i gynyddu cyfran yr holl grwpiau blwyddyn ysgol a oedd yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg a rhoddodd bwyslais arbennig ar gynyddu nifer y dysgwyr ym Mlwyddyn 1 a oedd yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Un o ymrwymadau allweddol y Cynllun oedd y cynnig i gynyddu nifer y plant Blwyddyn 1 a oedd yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg i 24% erbyn 2031-32. Roedd hyn yn cyfateb i greu tua 390 o leoedd Blwyddyn 1 erbyn 2031-32. Roedd y targed yn heriol ac yng nghanol yr ystod darged a bennwyd i'r Cyngor gan Lywodraeth Cymru.

Er mwyn mynd i'r afael â'i ddyletswydd, roedd y Cyngor wedi llunio gweledigaeth a strategaeth CSCA 2022-32 a gymeradwywyd gan y Cabinet ar 8 Medi 2022.

Roedd angen i Adroddiad Adolygiad Blynyddol 2023-24 (atodwyd yn Atodiad A yr adroddiad) gael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru ar berfformiad blwyddyn dau'r CSCA. Cyflwynwyd hyn ar 31 Gorffennaf 2024 a derbyniwyd adborth ar yr Adroddiad Adolygiad Blynyddol (atodwyd yn Atodiad B yr adroddiad) gan Lywodraeth Cymru ar 4 Rhagfyr 2024. Adroddwyd bod yr adborth gan Lywodraeth Cymru yn rhagorol ac roedd yn sail ar gyfer cymorth a thrafodaeth barhaus. Nid oedd angen unrhyw newidiadau na diwygiadau i'r adroddiad o ganlyniad i'r adborth a gafwyd.

Amlinellodd yr adroddiad y pwyntiau allweddol yn Adroddiad Adolygiad Blynyddol y Cyngor y gellid eu hystyried yn llawn ochr yn ochr â'r adborth a gafwyd gan Lywodraeth Cymru.

Gofynnodd y Cynghorydd A. Asbrey a oedd unrhyw arian grant ar gael i gynorthwyo gyda thrafnidiaeth disgyblion o Ddinas Powys i Ysgol Pen-y-Garth. Eglurodd y Rheolwr Gweithredol - Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau nad oedd grant ar gael ond y byddai trafodaethau gyda'r Cynghorydd ar opsiynau yn cael eu cynnal y tu allan i'r cyfarfod.

Gofynnodd y Cynghorydd N. Marshallsea sut roedd y Ganolfan Adnoddau Arbenigol (CAA) ac Ysgol Gwaun y Nant yn perfformio. Mewn ymateb, dywedodd y Swyddog

Addysg Gymraeg ei bod yn mynd yn dda er nad oedd yn gweithredu ar gapasiti llawn gan fod y Cyngor yngweithio trwy'r prosesau a bod trafodaethau diweddar wedi bod o fewn Gweithgor y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ynglŷn â datblygu protocol clir ynghylch mynediad i'r CAA.

Gofynnodd y Cynghorydd Marshallsea a oedd unrhyw gymorth ar gael i fyfyrwyr sy'n siarad Cymraeg sy'n gadael Cymru ac yn pontio rhwng y Gymraeg a'r Saesneg fel cyfrwng. Dywedodd y Swyddog Addysg Gymraeg ei fod yn bryder a godwyd gan rieni ond nad oedd unrhyw gymorth penodol ar gael. Mae'r Cyngor wedi lansio ymgyrch hyrwyddo marchnata sylweddol ac yn cynhyrchu 13 fideo, un ar gyfer pob un o'r ysgolion Cymraeg ym Mro Morgannwg. Yn ogystal, byddai fideos pwrpasol hefyd yn canolbwyntio ar Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY), Blynyddoedd Cynnar / Gofal Plant, Pontio, Gweithlu a'r Ganolfan Trochi. Nod y gwaith hwnnw oedd codi proffil addysg Gymraeg a chwalu rhai o'r rhwystrau hynny a welodd rhai pobl o ran addysg Gymraeg.

Cododd y Cynghorydd Marshallsea ymholiad ynglŷn â deunyddiau darllen Cymraeg sy'n cynnwys cyfieithiad Saesneg a fyddai'n cynorthwyo rhieni. Mewn ymateb, dywedodd y Swyddog Addysg Gymraeg fod hynny'n her gydnabyddedig ac ar draws Cymru roedd ymgyrch yn edrych ar ddatblygu adnoddau a gefnogwyd gan Lywodraeth Cymru drwy wella cydweithio ar sail ranbarthol.

Gwnaeth y Cynghorydd N. Hodges sylwadau ar adroddiad da a oedd yn tynnu sylw at gynnydd yn swm y Gymraeg yn cael ei siarad yn y Barri. Roedd hefyd yn dda gweld bod ysgol uwchradd Gymraeg wedi'i chlustnodi ar gyfer y Fro orllewinol. Gofynnodd y Cynghorydd Hodges a oedd unrhyw beth arall y gallai'r Cyngor fod yn ei wneud i annog rhieni i ystyried addysg Gymraeg i'w plant. Mewn ymateb, dywedodd y Swyddog Addysg Gymraeg mai'r allwedd oedd cipio calonnau a meddyliau rhieni a gofalwyr a chyflwyno'r opsiwn o addysg Gymraeg yn y blynyddoedd cynnar. Dyna pam roedd y Cyngor wedi cynhyrchu 13 fideo hyrwyddo, ond cydnabuwyd hefyd bod angen cynhyrchu fideos hefyd a oedd wedi'u teilwra a'u targedu at yr ysgolion Cymraeg ym Mro Morgannwg a'u dalgylchoedd. Yn ogystal, roedd cynlluniau hefyd i greu gwefan bwrpasol ar gyfer addysg Gymraeg.

Yn dilyn hynny, cytunwyd bod

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi cynnwys Adroddiad Adolygiad Blynyddol 2023-2024 a'r adborth a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru o ran yr ymrwymiad hirdymor a amlinellwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) 2022-32 y Cyngor.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

ADRODDIAD MONITRO CYNLLUN CYFLAWNI BLYNYDDOL:
PERFFORMIAD CHWARTER 3 2024/25 (CDS) –

Pwrpas yr adroddiad, a gyflwynwyd gan yr Uwch Bartner Perfformiad Corfforaethol, oedd rhoi cyngor ar ganlyniadau perfformiad Chwarter 3 ar gyfer y cyfnod 1af Ebrill i 31ain Rhagfyr, 2024 o ran cyflawni ymrwymadau Cynllun Cyflawni Blynyddol 2024/25 yn unol ag Amcanion Llesiant y Cynllun Corfforaethol.

Roedd Atodiad A yn amlinellu perfformiad y Cyngor ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 31 Rhagfyr, 2024 yn erbyn ymrwymadau'r Cynllun Cyflawni Blynyddol ar gyfer 2024/25 a oedd yn cyd-fynd â chylch gorchwyl y Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant.

Er gwybodaeth, roedd sylwebaeth perfformiad manwl ar gyfer yr holl gamau gweithredu a mesurau wedi'i atodi i'r adroddiad yn Atodiad B ac roedd yn darparu gwybodaeth gyd-destunol.

Holodd y Cynghorydd H. Payne a oedd data ac ystadegau mewn perthynas â gwaharddiadau cyfnod penodol a Disgyblion ADY ar gael. Cytunwyd i rannu gwybodaeth â'r Pwyllgor drwy e-bost.

Dywedodd y Cynghorydd S. Haines y byddai lefelau cyrhaeddiad disgyblion yn ffitio'n dda o fewn y Cynllun Cyflawni Blynyddol.

Mynegodd y Cadeirydd bryder ynglŷn â sgôr ambr ar gyfer SCL/A015 – Gweithio mewn partneriaeth ar draws y Cyngor i sefydlu atebion cynaliadwy ar gyfer gwasanaethau cludiant ysgol a lle bo modd gwneud defnydd o gludiant cyhoeddus lle bo hynny'n ymarferol a holodd am gynlluniau penodol ac a fyddai llwybrau'n cael eu newid. Yn ateb, dywedodd yr Uwch Bartner Perfformiad Corfforaethol ei fod yn rhan o raglen drawsnewid y Cyngor, gyda'r nod o leihau costau. Cynhaliwyd gweithdy o swyddogion ar draws y Cyngor yn ddiweddar a byddai'r holl opsiynau yn cael eu hystyried, a allai gynnwys elfen teithio llesol hefyd.

Yn dilyn hynny, cytunwyd bod

ARGYMHELLWYD –

(1) Nodi canlyniadau perfformiad Chwarter 3 a'r cynnydd tuag at gyflawni ymrwymadau Cynllun Cyflawni Blynyddol 2024/25 sy'n cyd-fynd ag Amcanion Llesiant Cynllun Corfforaethol y Cyngor o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor.

(2) Y dylid cyfeirio barn a sylwadau'r Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant i'r Cabinet i'w hystyried. Sylwadau yn ymwneud â:

- Byddai ystadegau mewn perthynas â gwaharddiadau cyfnod penodol ac ADY Disgyblion yn cael eu rhannu gyda'r Pwyllgor;
- Byddai lefelau cyrhaeddiad disgyblion mewn perthynas â darllen/llythrennedd yn cyd-fynd yn dda â'r Cynllun Cyflawni Blynyddol;
- Pryder ynglŷn â gradd Ambr ar gyfer SCL/A015 – Gweithio mewn partneriaeth ar draws y Cyngor i sefydlu datrysiadau cynaliadwy ar

gyfer gwasanaethau cludiant ysgol a lle bo modd gwneud defnydd o gludiant cyhoeddus lle bo hynny'n ymarferol.

Rheswm dros yr argymhellion

(1&2) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

MATER OEDD Y CADEIRYDD YN PENDERFYNU YN FRYS –

PENDERFYNWYD – Y dylid ystyried y mater canlynol yr oedd y Cadeirydd wedi penderfynu ei fod yn fater brys am y rheswm a roddwyd o dan bennawd y cofnodion.

Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM ST. YSGOL GYNRADD ATHAN (DLS) – (Mater yr oedd y Cadeirydd wedi penderfynu ei fod yn fater brys oherwydd bod angen diweddarau'r Aelodau ar sefyllfa bresennol Ysgol Gynradd Sain Tathan yn dilyn digwyddiad mawr (tân))

Cyflwynodd y Pennaeth Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau yr adroddiad, a'i ddiben oedd rhoi diweddariad ar adferiad yr ysgol yn dilyn difrod i'r safle.

Dywedwyd bod tân wedi cychwyn ar 12 Chwefror yn Ysgol Gynradd Sain Tathan yn ystod y diwrnod ysgol uwchben yr ystafell TGCh. Roedd yr holl weithdrefnau lechyd a Diogelwch wedi'u sefydlu ac yn cael eu dilyn.

Roedd staff yr ysgol, o dan arweiniad y Pennaeth Dros Dro, yn ganmoladwy yn eu hymateb, gan wacáu'r holl staff a disgyblion mewn llai na 2 funud. Nid oedd unrhyw anafiadau.

Ymatebodd Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru (GTADC) i'r safle ar unwaith gan gyfyngu'r tân i un bloc.

Rhodddwyd protocolau dysgu o bell ar waith i gefnogi disgyblion gartref tra bod y difrod yn cael ei asesu a chynlluniau adfer ar waith i sicrhau dychweliad diogel i'r ysgol.

Sefydlwyd canolbwynt cymorth yn Llyfrgell Gymunedol Sain Tathan ar gyfer mynediad at brydau ysgol, TGCh ac ymgysylltu â theuluoedd â staff ysgol / swyddogion cymorth. Roedd cefnogaeth gan y gymuned leol, swyddogion y Cyngor, sefydliadau partner a Llywodraeth Cymru wedi bod yn hynod ddefnyddiol ac er budd disgyblion a staff.

Bydd yr ysgol yn ailagor o 6 Mawrth i'r holl staff a disgyblion.

Talodd y Cadeirydd glod i'r staff am weithredu mor gyflym a diolchodd i GTADC am sicrhau bod y safle'n ddiogel.

Diolchodd y Cyngorydd S. Haines i'r athrawon a'r disgyblion a hefyd staff y Cyngor am eu hymateb, a gofynnodd am adroddiad diweddarau pellach maes o law yn dilyn

yr ymchwiliad. Cadarnhaodd y Pennaeth Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau y byddai diweddariad pellach yn cael ei ddarparu dros amser.

Diolchodd y Cynghorydd J. Lynch-Wilson i'r staff a'r plant am wacáu gwacter mewn gwerslyfr a oedd yn dangos pwysigrwydd driliau tân. Canmolodd y Cynghorydd Lynch-Wilson yr ymateb gan gymuned leol Sain Tathan a oedd yn cynnwys codi arian ar gyfer eiddo a ddifrodwyd oherwydd y tân.

Canmolodd y Cynghorydd H. Payne y staff a'r plant hefyd.

Y Pwyllgor

ARGYMHELLWYD – Nodi cynnwys yr adroddiad, a chanmol pawb am eu gweithredu cyflym ac effeithiol wrth ddelio â'r argyfwng.

Rheswm dros yr argymhellion

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.